

Список використаних джерел:

1. Шаргородський М.Д. Избранные работы по уголовному праву / Михаил Давыдович Шаргородский; сост. Б.В. Волженкин. – СПб. :Юрид. Центр Пресс, 2003. – 434 с.
2. Комментарий к Уголовному кодексу Российской / [Ахметин Х.М., Дубовик О.Л., Дьяков С.В. и др.]; редкол.: В.М. Лебедев (рук.) и др. 4; под общ.ред. Ю.И. Скуратова, В.М. Лебедева – 2-е изд., измен. и доп. – М : Норма Инфа-М, 1999. – 832 с.
3. Комментарий к Уголовному кодексу Российской Федерации : в 2 т. / под ред. Шишова О.Ф. – М. : Новая волна, 1998. Т. 1. – 1998. – 448 с.
4. Карпец И.И. Индивидуализация наказания в советском уголовном праве / Игорь Иванович Карпец. – М.: Госюриздат, 1961. – 152 с.
5. Уголовное наказание / ИГЛ НАН Украины. – К.; Донецк, 1997. – С. 46.
6. Ной И.С. Вопросы теории наказания в советском уголовном праве / И.С. Ной. – Саратов : Изда-во Саратов, ун-та, 1962. – 156 с.
7. Березовська Н.Л. Виникнення та розвиток поняття покарань, пов'язаних з виправно-трудовим впливом, що застосовуються до неповнолітніх / Наталя Леонідівна Березовська // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. – 1997 – 2008. – Вип. 44. – С. 289-295.

Лавренко П.Є.

студент;

Валуйська М.Ю.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ЗАПОБІГАННЯ ВЧИНЕННЮ ЗЛОЧИНІВ В МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Одним з найнебезпечніших криміногенних феноменів, що супроводжують розвиток сучасного суспільства є злочинність в установах кримінально-виконавчої системи. Конкретні злочинні прояви часто спричиняють шкоду не тільки окремим потерпілим, а й порушують роботу установ виконання покарань, інтереси та безпеку більшості засуджених і персоналу, створюючи при цьому в пенітенціарних закладах несприятливі умови для досягнення цілей покарання.

Причини злочинності в місцях позбавлення волі дуже специфічні і пояснюються особливістю формальних і неформальних стосунків між засудженими, з одного боку та адміністрацією

установ виконання покарань – з іншого. Вчинення злочинів засудженими під час відбування покарання у місцях позбавлення волі служить ще одним з критеріїв ефективності їх функціонування.

Злочинність у місцях позбавлення волі іноді називається «карною» злочинністю (тобто такою, яка має місце під час відбування покарання), або «пенітенціарною» злочинністю, до якої відносять сукупність злочинів, що вчиняються в пенітенціарних установах – місцях позбавлення волі.

Проблема злочинної поведінки засуджених, які відбувають покарання в установах виконання покарань, викликає не тільки науковий, але й практичний інтерес. Її дослідження неможливо без вивчення факторів, що сприяють злочинній поведінці засуджених.

Основними факторами злочинності в місцях позбавлення волі слід вважати сукупність обставин, що існують в суспільних відносинах і складаються в процесі виконання (відбування) покарання і породжують злочинність як соціальне явище. Певною мірою вчинення злочинів у місцях позбавлення волі багато в чому визначається криміногенністю самого середовища засуджених до позбавлення волі. Також впливає несприятлива соціально-економічна і морально-психологічна обстановка в країні, економічна нестабільність, проблеми у політиці, ідеологічних питаннях тощо.

Злочинність у місцях позбавлення волі – хоча й специфічна, але є частиною всієї злочинності. Тому її запобігання повинно здійснюватися на двох рівнях – загальносоціальному й спеціально-кримінологічному. Загальносоціальне запобігання являє собою комплекс перспективних соціально-економічних, організаційно-управлінських, ідеологічних, культурно-виховних та інших заходів, спрямованих на вирішення й згладжування соціальних проблем і негараздів у країні і у конкретних місцях позбавлення волі проявляються вже в деформованому вигляді. Напрями ж спеціально-кримінологічного запобігання мають спрямований саме на протидію злочинності характер. Наприклад, кримінологічне запобігання злочинності в місцях позбавлення волі включає заходи щодо втручання у кризові ситуації, зменшення практичних можливостей вчинення злочинів, боротьбу з кримінальною субкультурою тощо. До цієї роботи може залучатися громадськість.

Фахівці у галузі психології стверджують, що через 5-7 років позбавлення волі у засуджених виникають незворотні зміни в психіці, відбувається розрив зв'язків з близькими, друзями, що

залишилися на волі. Проте це не означає, що відмова від тривалих термінів позбавлення волі сприятиме кращій профілактиці. Якщо суспільство відмовиться від принципу пропорційності покарання тяжкості злочину, злочинність стане некерованою. Тому необхідно здійснювати заходи, які попереджали б незворотні зміни в психіці засуджених.

Дієвим методом індивідуальної профілактики рецидиву є використання автобіографічного матеріалу. Спеціаліст по терапії або соціальній роботі (психолог, психіатр, соціолог, кримінолог) пропонує засудженому написати свою автобіографію, яка дає можливість злочинцю за допомогою консультацій фахівця оглянути на своє минуле з об'єктивної точки зору. Іноді це зачіпає підсвідомий рівень психіки людини і на початковому етапі викликає несвідомі страхи. У суб'єкта може виникнути побоювання залишитися наодинці з собою, оскільки він розуміє, що причини всього, що відбувається, знаходяться у ньому самому. Але усвідомлення вчиненого, причинно-наслідкових зв'язків, зможе стати саморегулюючим обмежувачем злочинної поведінки особи. Лише у цьому випадку можна говорити про можливість її справжнього виправлення.

Підвищення освітнього та професійно-технічного рівня, правильна організація дозвілля дозволять сформувати сприятливий психологічний клімат.

Переважає більшість засуджених віком до 30 років мають середню і неповну середню освіту, 80% з них раніше судимі.

Таким чином, попередження скоєння засудженими нових злочинів та інші цілі покарання повинні забезпечуватися комплексною діяльністю виправних установ, що являє собою нерозривну єдність забезпечення режиму, виховної роботи та залучення засуджених до праці з професійною освітою і професійною підготовкою засуджених.